

Ministru kabinets

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1520, tālr. 67082800, e-pasts pasts@mk.gov.lv, www.mk.gov.lv

Rīgā

05.10.2022.

Nr. 22-TA-2854

Uz 07.09.2022.

Nr. 1-5/212

Latvijas Republikas Tiesībsarga birojam

Par minimālo ienākumu sliekšņu pārskatīšanu

Ministru kabinets ir izskatījis Latvijas Republikas tiesībsarga 2022. gada 7. septembra vēstuli Nr. 1-5/212 ar aicinājumu pilnveidot tiesisko regulējumu, nodrošinot:

- 1) garantētā minimālā ienākuma līmeņa un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra pārskatīšanu atbilstoši patēriņa cenu pieaugumam jau no šā gada 1. oktobra;
- 2) minimālo ienākumu sliekšņu pārskatīšanu no 2023. gada 1. janvāra, ņemot vērā šā brīža sociālekonomisko situāciju un atbilstoši aktualizējot minimālo ienākumu sliekšņu aprēķinu metodiku;
- 3) valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un minimālo pensiju pārskatīšanu jau no 2023. gada 1. janvāra, neatliekot tā izmaksu uz četriem mēnešiem.

Ņemot vērā, ka visas minētās rekomendācijas ir attiecināmas uz minimālo ienākumu sliekšņiem un to ieviešana ir savstarpēji saistīta minimālo ienākumu sliekšņu reformas ietvarā, Ministru kabinets sniedz vienotu atbildi par kopējo pieeju materiālā atbalsta pilnveidošanā.

Energoresursu cenu un vispārējās inflācijas pieauguma ietekmes mazināšanai šī gada pēdējā ceturksnī un arī nākamā gada pirmajos piecos mēnešos valdība ir izstrādājusi un apstiprinājusi plašu atbalstu mājsaimniecībām, īpaši zemu ienākumu mājsaimniecībām. Ņemot vērā, ka minētais atbalsts ir mērķēts, Labklājības ministrija piedāvā minimālo ienākumu sliekšņu ikgadēju pārskatīšanu un tā automatisku sasaisti ar mājsaimniecību rīcībā esošo ienākumu mediānu skatīt kā sistēmisku pieeju sociālā atbalsta pilnveidei, ieviešot to no 2023. gada 1. janvāra. Par to Ministru kabinetam un Saeimai vēl ir jāpieņem lēmums tāpēc, ka minimālo ienākumu sliekšņu pārskatīšana rada fiskālu ietekmi uz valsts budžetu (attiecīgi tas ir skatāms valsts budžeta plānošanas procesā kopā ar visu ministriju un centrālo valsts iestāžu iesniegtajiem prioritāro pasākumu pieteikumiem, ievērojot valsts budžeta finansiālās iespējas).

Atbilstoši Ministru prezidenta 2022. gada 24. maija rezolūcijai Labklājības ministrijai tika uzdots sadarbībā ar Ekonomikas ministriju, Iekšlietu ministriju, Finanšu ministriju un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju izstrādāt un iesniegt izskatīšanai Ministru kabineta 2022. gada 14. jūnija sēdē piedāvājumu par visaptverošu mērķētu pabalstu sistēmu, kas ļautu finansiāli mazaizsargātākajām iedzīvotāju grupām saņemt atbalstu energoresursu cenu un vispārējās inflācijas pieauguma ietekmes mazināšanai un kura būtu ieviešama līdz 2022. gada 1. septembrim.

Ņemot vērā minēto, tika sagatavots informatīvais ziņojums "Par atbalsta pasākumiem energoresursu cenu un vispārējās inflācijas pieauguma ietekmes mazināšanai mazaizsargātajām iedzīvotāju grupām" (turpmāk – informatīvais ziņojums), kas 2022. gada 21. jūnijā tika izskatīts un atbalstīts Ministru kabineta sēdē¹. Atbilstoši informatīvajā ziņojumā piedāvātajiem pasākumiem tika veikti grozījumi Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā, kas stājās spēkā 2022. gada 13. augustā, un paredz šādu atbalstu:

1) lai uzlabotu mājokļa pabalsta pieejamību, dodot iespējas saņemt šo pabalstu lielākam cilvēku lokam ar augstākiem ienākumiem, par periodu no 2022. gada 1. oktobra līdz 2023. gada 31. maijam tiks piemērots koeficients 3. Attiecīgi no 2022. gada 1. oktobra, vērstoties sociālajā dienestā ar iesniegumu mājokļa pabalsta piešķiršanai, persona uzrādīs un sociālais dienests aprēķinās mājokļa pabalstu atbilstoši par oktobrī saņemtajiem pakalpojumiem. Paaugstināti koeficienti dod iespēju saglabāt atsevišķi dzīvojošas personas vai vairāku personu mājsaimniecības rīcībā vairāk līdzekļu ikdienas izdevumu apmaksai, tajā skaitā pārtikas iegādei, un kvalificēties mājokļa pabalstam ar augstākiem ienākumiem nekā iepriekš. Koeficienta palielinājuma rezultātā garantētā minimālā ienākuma sliexsnis mājokļa pabalsta apmēra aprēķinam būs 327 *euro* pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 228 *euro* pārējām personām mājsaimniecībā mājokļa pabalsta apmēra aprēķinam. Tāpat visā periodā un turpmāk tiek saglabāts līdzfinansējums pašvaldībām 50 % apmērā no faktiskajiem izdevumiem mājokļa pabalstam;

2) no 2022. gada 1. novembra līdz 2023. gada 31. maijam piešķirs un izmaksās valsts pabalstu Latvijā dzīvojošai personai, kura valsts pabalsta izmaksas laikposmā ir Latvijas Republikā piešķirtās vecuma, invaliditātes (ieskaitot piemaksu pie vecuma un invaliditātes pensijas par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim) vai apgādnieka zaudējuma pensijas saņēmēja, tostarp priekšlaicīgi un avansā piešķirtās pensijas saņēmēja, speciālās valsts pensijas saņēmēja, izdienas pensijas saņēmēja, kura sasniegusi likumā "Par valsts pensijām" vecuma pensijas piešķiršanai noteikto vecumu, bet kurai vecuma pensija saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām" nav piešķirta, izdienas pensijas saņēmēja, kura nav sasniegusi likumā "Par valsts pensijām" vecuma pensijas piešķiršanai noteikto vecumu un kurai ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (turpmāk – VDEĀVK) lēmumu ir noteikta invaliditāte, kā arī atlīdzības par darbspēju zaudējumu vai atlīdzības par apgādnieka zaudējumu saņēmēja vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēja. Valsts pabalsts izmaksājams šādā apmērā:

– 30 *euro* mēnesī, ja pensijas (ieskaitot piemaksu pie pensijas), atlīdzības par darbspēju zaudējumu vai atlīdzības par apgādnieka zaudējumu, vai valsts sociālā

nodrošinājuma pabalsta (turpmāk – pakalpojums) apmērs vai to kopsumma nepārsniedz 300 *euro* mēnesī;

– 20 *euro* mēnesī, ja pakalpojuma apmērs vai to kopsumma ir robežās no 301 līdz 509 *euro* mēnesī;

– 10 *euro* mēnesī, ja pakalpojuma apmērs vai to kopsumma ir robežās no 510 līdz 603 *euro* mēnesī.

Ja vecuma pensijas apmērs ir, piemēram, 300,94 *euro*, tad centus aiz komata atmet un personai izmaksās valsts pabalstu 30 *euro* mēnesī.

Valsts pabalstu 30 *euro* apmērā piešķirs un izmaksās arī Latvijā dzīvojošai personai, kura ir Latvijas piešķirtās piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu ar invaliditāti saņēmēja, pilngadīgai personai, kurai Latvijas Republikā ir piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss un kura legāli uzturas Latvijas Republikā ar spēkā esošu Latvijas Republikas izsniegtu uzturēšanas atļauju vai termiņuzturēšanās atļauju, un kura ir sasniegusi likumā "Par valsts pensijām" vecuma pensijas piešķiršanai noteikto vecumu vai kurai ar VDEĀVK lēmumu ir noteikta invaliditāte un kura nav sasniegusi likumā "Par valsts pensijām" vecuma pensijas piešķiršanai noteikto vecumu, kā arī personai, kurai Latvijas Republikā ir piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss un kura legāli uzturas Latvijas Republikā ar spēkā esošu Latvijas Republikas izsniegtu uzturēšanās atļauju vai termiņuzturēšanās atļauju valsts pabalsta izmaksas laikposmā, ja tai vai tās likumiskā aprūpē ir bērns, kuram ar VDEĀVK lēmumu ir noteikta invaliditāte.

Tāpat energoresursu cenu pieauguma kompensēšanai paredzēts atbalsts mājsaimniecībām, kas apkurē izmanto elektroenerģiju, dabasgāzi, koksnes briketes, koksnes granulas un malku, kā arī centralizētās siltumapgādes pakalpojumu.

Malkai, kas iegādāta no 2022. gada 1. maija līdz 2023. gada 30. aprīlim, noteikts cenu līmenis, no kura sāks sniegt atbalstu – 40 *euro* /ber.m³ (aptuveni 35 *euro* /MWh). Valsts kompensēs izmaksu pieaugumu 50 % apmērā (t. i., ja izmaksas pārsniegs 40 *euro* /ber.m³), bet ne vairāk par 15 *euro*/ber.m³. Maksimālais atbalsta apjoms, par kuru varēs saņemt atbalstu, vienai mājsaimniecībai būs 35 *euro* /ber.m³. Atbalsta periods noteikts no 2022. gada 1. maija līdz 2023. gada 30. aprīlim. Pieteikumi atbalsta saņemšanai pašvaldībā būs jāiesniedz no 2022. gada 1. oktobra līdz 2023. gada 30. aprīlim.

Savukārt malkai, kas iegādāta līdz š. g. 31. augustam un par ko nevar uzrādīt maksājumu apliecināšu dokumentu, valsts kompensēs fiksētu atbalstu 60 *euro* uz vienu mājokli. Ja par šo pašu mājokli papildus tiks iesniegts malkas atbalsta pieteikums ar maksājumu apliecināšu dokumentu, tālākais atbalsts tiks piešķirts atbalsta apmēram, kas pārsniedz 60 *euro*, ņemot vērā iepriekš minētos malkas cenas un apjoma nosacījumus. Pieteikumi atbalsta saņemšanai pašvaldībā būs jāiesniedz no 2022. gada 1. oktobra līdz 30. novembrim.

Koksnes briketēm un koksnes granulām cenu sliksnis noteikts 300 *euro* par tonnu (aptuveni 65 *euro*/MWh). Arī šeit izmaksu pieaugums tiks kompensēts 50 % apmērā (t. i., ja izmaksas pārsniedz 300 *euro*/tonnā), bet ne vairāk kā 100 *euro* /tonnā apmērā. Maksimālais atbalsta apjoms, par kuru varēs saņemt atbalstu, vienai mājsaimniecībai būs 10 tonnas. Atbalsta periods noteikts no 2022. gada 1. maija līdz 2023. gada 30. aprīlim.

Mājsaimniecībām, kuras apkurei izmanto elektroenerģiju, atbalsts tiks piešķirts tiem lietotājiem, kuru patēriņš ir lielāks par 500 kWh mēnesī, bet ne vairāk kā 2000 kWh, balstoties uz apkures sistēmas ar elektroenerģiju pašdeklarācijas principu. Valsts kompensēs 50 % no elektroenerģijas cenas, kas pārsniegs 0,160 *euro*/kWh, bet ne vairāk kā 100 *euro*/MWh. Jebkurai mājsaimniecībai pirmās patērētās 500 kWh būs jāapmaksā atbilstoši elektroenerģijas tirgotāja noteiktajai elektroenerģijas cenai, bet tiks kompensēts patēriņš, kas pārsniedz šo sliekšni. Atbalsta periods noteikts no 2022. gada 1. oktobra līdz 2023. gada 30. aprīlim, pašvaldībā pieteikumi jāiesniedz no 2022. gada 1. novembra līdz 2023. gada 31. maijam.

Mājsaimniecībām, kas apkurē izmanto elektroenerģiju, koksnes granulas, koksnes briketes vai malku, ar maksājumu attaisnojošiem dokumentiem no 1. oktobra (elektroenerģijas gadījumā no 1. novembra) būs jāvērsas pašvaldībā, kas pieņems lēmumu par kompensācijas piešķiršanu. Savukārt valsts atmaksās šīs kompensācijas izmaksu pašvaldībai.

Mājsaimniecībām, kuras apkurē izmanto dabasgāzi, kompensācijas apmērs noteikts 30 *euro*/MWh (t. i., 0,030 *euro*/kWh) tiem lietotājiem, kuru mēneša patēriņš pārsniedz 221 kWh/mēnesī (21 m³/mēnesī). Atbalsta periods noteikts no 2022. gada 1. jūlija līdz 2023. gada 30. aprīlim. Atbalsts tiks piemērots automātiski mājsaimniecību rēķinos.

Būtiski uzsvērt, ka attiecībā uz dabasgāzes un elektroenerģijas lietotājiem, kas maksā par pakalpojumu pēc izlīdzinātā maksājuma principa, regulējumā noteikts pienākums dabasgāzes un elektroenerģijas tirgotājiem veikt izlīdzinātā maksājuma pārrēķinu, ņemot vērā faktisko mājsaimniecību patēriņu un veicot maksājuma korekcijas par iepriekšējiem mēnešiem. Pārrēķinu ar ietvertu atbalstu dabasgāzes lietotāji saņems septembrī, tajā būs ietverts atbalsts par jūliju un augustu.

Tāpat laika periodā no 2022. gada 1. oktobra līdz 2023. gada 30. aprīlim plānots arī atbalsts centralizētās siltumenerģijas pakalpojuma maksas kompensācijai. Arī šajā gadījumā kompensācijas apmērs siltumenerģijas izmaksu pieauguma segšanai noteikts 50 % apmērā no cenas, kas pārsniedz 68 *euro*/MWh. Atbalstu piemēros automātiski mājsaimniecību rēķinos.

Papildus minētajiem atbalsta pasākumiem ir jāmin divi būtiski ienākumu uzlabojumi šī gada 2. pusgadā: pensionāra neapliekamais minimums un ātrāka pensiju indeksācija.

Pensionāra neapliekamais minimums līdz 2022. gada 30. jūnijam bija 350 *euro* mēnesī, bet no 1. jūlija tas ir 500 *euro* mēnesī saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 12. panta piekto daļu un pārejas noteikumu 181. punktu.

Tāpat pensiju saņēmēju atbalstam tika veikti grozījumi likumā "Par valsts pensijām" (Saeimā pieņemti 14.07.2022., stājās spēkā 20.07.2022.), kas paredzēja 2022. gadā valsts pensijas indeksēt divus mēnešus agrāk – š. g. 1. augustā. Minētie grozījumi arī paredz, ka valsts pensijas palielinātā (indeksētā) apmērā tiek izmaksātas septembrī, kad vienlaikus izmaksās arī indeksācijas palielinājumu par augustu. Savukārt oktobrī izmaksās tikai indeksēto pensijas apmēru.

Šajā gadā izdienas, invaliditātes, apgādnieka zaudējuma pensijām un atlīdzībām tiek piemērots indekss – 1,2287, tātad tās paaugstinās par 22,87 %. Vecuma pensiju indeksācijā tiek piemēroti dažādi indeksi, kas atkarīgi no cilvēka uzkrātā apdrošināšanas stāža. Tiem cilvēkiem, kuru apdrošināšanas stāžs ir:

- līdz 29 gadiem – 1,2287 (paaugstinās par 22,87 %);
- no 30 līdz 39 gadiem – 1,2314 (paaugstinās par 23,14 %);
- no 40 līdz 44 gadiem – 1,2341 (paaugstinās par 23,41 %);
- 45 un vairāk gadu – 1,2369 (paaugstinās par 23,69 %).

Tā kā atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2022. gada jūlijā, salīdzinot ar 2021. gada jūliju, vidējais patēriņa cenu līmenis ir palielinājies par 21,5 %, tad pensiju indeksācijas rezultātā vecuma pensiju apmēri ir kompensējuši straujās inflācijas ietekmi.

Attiecībā uz garantētā minimālā ienākuma (turpmāk – GMI) līmeņa pārskatīšanu atbilstoši patēriņa cenu pieaugumam jau no šā gada 1. oktobra iedzīvotāji varēs pretendēt uz paaugstināto mājokļa pabalstu. Ministru kabinets atgādina, ka papildus pašvaldības sniegtajam atbalstam trūcīgas un maznodrošinātas personas (no 2022. gada ar ienākumiem līdz 327 *euro* mēnesī), kā arī krīzes situācijā nonākušas personas var saņemt pārtikas un pamata materiālās palīdzības komplektus no Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām². 2021.gada statistikas dati liecina, ka 74 % no visiem GMI pabalsta saņēmējiem kvalificējās mājokļa pabalstam un to attiecīgi arī ir saņēmuši. Kā liecina 2021. gadā veiktais izvērtējums³, 92 % GMI pabalsta saņēmēju pēdējo 12 mēnešu laikā ir saņēmuši pārtikas un saimniecības preču pakas. Var pieņemt, ka šis procentuālais pārtikas un pamata materiālās palīdzības saņēmēju īpatsvars starp GMI pabalsta saņēmējiem saglabāsies līdzvērtīgs arī šogad un turpmākajā periodā.

Attiecībā uz valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra pārskatīšanu atbilstoši patēriņa cenu pieaugumam jau no šā gada 1. oktobra Ministru kabinets informē, ka minētās personas saņems ikmēneša atbalstu iepriekšminētās energoresursu cenu un vispārējās inflācijas pieauguma ietekmes mazināšanas ietvaros. Papildus jāņem vērā, ka no šī gada 1. jūlija pensijas vecumu sasniegušajām personām valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta izmaksa vairs netiek pārtraukta, ja šie cilvēki uzsāk darba attiecības. Jāatzīmē, ka 26 % no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējiem ir trūcīgās personas un 9 % maznodrošinātas personas. Starp pensijas vecumu sasniegušajiem šis īpatsvars ir augstāks, attiecīgi 40 % un 12 %. Tādējādi šīs personas ir tiesīgas saņemt attiecīgajai mērķa grupai paredzēto atbalstu. Piemēram, 93 % trūcīgās pensijas vecuma personas, kuras saņem valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, saņem arī pārtikas un higiēnas preču komplektus, 60 % saņem atvieglojumus par elektroenerģiju un 59 % saņem veselības aprūpes pakalpojumu atvieglojumus. Līdzīgs atbalstu saņēmēšo procentuālais īpatsvars ir arī personu ar invaliditāti vidū. Tomēr attiecībā uz personām ar invaliditāti, kuras saņem valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, jāņem vērā, ka šīs grupas ienākumi ir ievērojami augstāki nekā pensijas vecuma personām, kuras saņem valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu. Ja pensijas vecuma personām vidējie ienākumi 2021. gadā bija 127 *euro* mēnesī, tad personām ar invaliditāti – 400 *euro* mēnesī, kur lielu daļu veido ienākumi

no darba, kā arī Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – VSAA) izmaksātie pakalpojumi⁴.

Jautājumā par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un minimālo pensiju pārskatīšanu jau no 2023. gada 1. janvāra, neatliekot tā izmaksu uz četriem mēnešiem, Ministru kabinets informē, ka, tā kā tiek mainīti pakalpojumu minimālo apmēru noteikšanas principi, turpmāk, balstoties uz ienākumu mediānas izmaiņām un pārejot uz ikgadēju paaugstināšanu, VSAA nepieciešams laiks atbilstoša programmnodrošinājuma izstrādei. Ir nepieciešams gan masveida uzdevums minimālo apmēru paaugstināšanai, gan visu ietekmēto pakalpojumu individuālās apstrādes izmaiņas, lai turpmāk aprēķinos izmantotu minimālos apmērus, kas noteikti atbilstoši jaunajai pieejai. Savukārt informācijas sistēmu pielāgošanas darbus VSAA var uzsākt, kad ir atbilstošs normatīvo aktu pamatojums, kuram jābūt pieņemtam un izsludinātam. Jāņem vērā, ka izmaksu aprēķins kārtējam mēnesim tiek uzsākts jau iepriekšējā mēneša 19.–20. datumā, kas arī būtiski saīsina pieejamo laiku informācijas sistēmu pielāgošanai no normatīvā akta pieņemšanas līdz ieviešanas brīdim.

Ministru kabinets informē, ka priekšlikumi grozījumiem minimālo ienākumu sliekšņu ietekmējošos likumprojektos ir iesniegti Valsts kancelejā, tomēr jautājums par politikas izmaiņām, kas rada fiskālu ietekmi, ir skatāms valsts budžeta plānošanas procesā kopā ar visu ministriju un centrālo valsts iestāžu iesniegtajiem prioritāro pasākumu pieteikumiem, ievērojot valsts budžeta finansiālās iespējas. Vienlaikus jāatzīmē, ka šogad ir Saeimas vēlēšanu gads un atbilstoši Ministru kabineta 2022. gada 18. marta rīkojumam Nr. 169 "Par likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" un likumprojekta "Par valsts budžetu 2023. gadam" sagatavošanas grafiku aktualizētu budžeta sagatavošanas grafiku, kas ietvers arī diskusijas par papildu finansējuma piešķiršanu prioritārajiem pasākumiem 2023., 2024. un 2025. gadam, paredzēts sagatavot un iesniegt Ministru kabinetā divu nedēļu laikā pēc jaunievēlētās Saeimas uzticības izteikšanas Ministru kabinetam, un saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību Saeimas vēlēšanu gadā gadskārtējā valsts budžeta likumu skata jaunievēlētā Saeima. Līdz ar to normatīvo aktu grozījumus iespējams virzīt izskatīšanai Ministru kabinetā, iekļaujot tos likumprojekta "Par valsts budžetu 2023. gadam" un likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" pavadošo likumprojektu paketē, ja Ministru kabinets būs atbalstījis priekšlikumu par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu minēto pasākumu īstenošanai.

Savukārt attiecībā uz rekomendāciju aktualizēt minimālo ienākumu sliekšņu aprēķinu metodiku Ministru kabinets vērs uzmanību, ka lēmums par to, kādu metodoloģiju izmantot, tika pieņemts jau 2014. gadā, kad valdībā tika apstiprināta koncepcija "Par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu"⁵. Šobrīd mainīt pieeju tāpēc, ka šajā gadā ir augsti inflācijas rādītāji, kuru ietekmes mazināšanai ir akceptēti citi atbalsta instrumenti, nav racionāla pamata. Vienlaikus jāņem vērā, ka šobrīd minimālo ienākumu sliekšņi attiecas uz dažādām sociālās aizsardzības sistēmas jomām – gan sociālo palīdzību, kuru finansē no pašvaldību budžetiem, gan valsts sociālajiem

pabalstiem un pensijām, kuras pilnībā vai daļēji finansē no valsts pamatbudžeta. Tāpēc pabalstus un pensijas minimālo ienākumu sliekšņu ietvarā nedrīkst vērtēt atrauti no pabalstiem un pensijām, kas tiek saņemti no valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas, kā arī personas gūtajiem ienākumiem darba tirgū. Tas ir sociāli atbildīgas valsts pienākums piedāvāt tādus risinājumus, kuru rezultātā atsevišķu personu tiesiskās intereses tiek saskaņotas ar visas sabiedrības interesēm. Jau šobrīd minimālo ienākumu sliekšņu paaugstināšanas rezultātā pie vienāda apdrošināšanas stāža mazinās starpība starp valsts noteikto minimālo pensiju apmēru un pensiju, kas aprēķinātas no veiktajām sociālās apdrošināšanas iemaksām un kas tiek finansētas no valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas. Jo mazāka būs šāda starpība, jo zemāka interese veikt valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas no algota darba. Tas nav pieļaujams jau tā augstās ēnu ekonomikas dēļ. Savukārt attiecībā uz darbības vecuma cilvēkiem, kuri saņem GMI pabalstu un veido arī lielāko īpatsvaru GMI pabalsta saņēmēju vidū, nodrošinātais atbalsts ir jāvērtē pret darbības vecuma cilvēku gūtajiem ienākumiem no algota darba. Arī šajā gadījumā, ja starpība starp to, ko var iegūt no sociālās palīdzības un no algota darba aizvien mazinās, tas rada negatīvu ietekmi uz nodarbinātības situāciju un iegūtajiem nodokļiem kopumā. Tādējādi minimālo ienākumu sliekšņu metodoloģiju ir jāveido tā, lai nodrošinātu līdzsvaru starp valsts ekonomiskajām iespējām un visas sabiedrības labklājību⁶, proti, kā tas šobrīd arī ir nodrošināts.

¹ Pieejams TAP https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/6d249fc1-fe60-4922-b7c6-1084401bfe13

² Ministru kabineta 2014. gada 25. novembra noteikumi Nr. 727 "Darbības programmas "Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.–2020. gada plānošanas periodā" īstenošanas noteikumi".

³ Nodibinājums "Baltic Institute of Social Sciences" (2021). "Ikgadējs nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējums (t. sk. padziļināts izvērtējums par GMI saņēmēju iztikšanas stratēģijām)"; 250.lpp. Pieejams: <https://www.lm.gov.lv/lv/media/18394/download> (skatīts 20.09.2022.)

⁴ SIA "Projektu un kvalitātes vadība" (2022). "Ikgadējs nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējums (t. sk. padziļināts izvērtējums par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējiem)", 200.–203. lpp.

⁵ Atbalstīta ar Ministru kabineta 2014. gada 30. oktobra rīkojumu Nr. 619 "Par koncepciju "Par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu"".

⁶ Satversmes tiesas 2010. gada 15. marta spriedums lietā Nr. 2009-44-01 22. punkts.

Pielikumā:

1. Ministru kabineta 2022. gada 4. oktobra sēdes protokola Nr. 51 34. § izraksts
2. Finanšu ministrijas 23.09.2022. atzinums

Ministru prezidents

(paraksts*)

A. K. Kariņš

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu